

ריב סמכויות בין הקונסול הראשון וראש הבריחה בוינה

היה זה בשנת 1948, שאפשר היה לשלוח את היהודים באופן הוקי דרך איטליה לא"י, מבלי לפהוד יותר מהבלוקדה הבריטית כי המנדט הבריטי מג, ומדינת ישראל הוכרזה כעצמאית.

עד שנת 1948, היה נציג הרשמי של א"י מנהל הסוכנות היהודית. עם קום המדינה הגיע קונסול ישראלי ראשון ד"ר קורט לויין. הוא תבע להיות ממונה על שליחת פליטים יהודיים לא"י מאוסטריה. פעילות זו היתה מ-1945 עד 1948 בסמכות אנשי ההגנה והבריחה שהיו נציגי הסוכנות היהודית. אותו עת בשנת 1948, היה ממקד הבריחה בוינה ובאוסטריה כולה מרדכי בן-ארי (כעת מנכ"ל אל-על). הוא עמד על שלו שהוא כראש הבריחה ממונה על שליחת טרנספורטים יהודים לא"י ולא הקונסול.

חילוקי הדעות נמשכו ביניהם זמן רב, אך הגורם המכריע ביניהם היו דווקא הטובייטים ששלטו בוינה ובגבולות אוסטריה.

משנת 1948 נקבע הסדר עם שלטונות הטובייטים בוינה שמפקד הבריחה יכין רשימת מאות פליטים יהודים ויעבירם לרשויות הטובייטים בוינה. הם שמעו החתימו את הרשימה כדת וכדין והותרה יציאת הפליטים מגבול האיזור הטובייטי מערבה.

בבריחה בוינה עבד גיסי שנצט רבות, שמו בוריס. הוא אשר הלך פעמיים בשבוע לשלטונות הטובייטים לקבל אישור להעברת פליטים יהודיים מוינה לא"י דרך איטליה. בוריס, שדיבר רוסית, הכיר בוינה את הקולונל הטובייטי אילי צ'וק, שהיה ממונה עליו בחזית הרוסית בסטלינגרד, וכדרך הרוסים התחבקו והתנשקו. קולונל אילי צ'וק היה בק.ג.ב. הטובייטי ובידיו היתה ההחלטה בדבר העברת היהודים.

מרדכי בן-ארי קרא לבוריס על מנת להחיעץ עמו בקשר לבעיה שנחעוררה עקב רצונו

העיקש של הקונסול קורט לויין-יליד גרמניה, לקחת את הסמכות להעברת יהודים לידינו, ולתת לכל יהודי דרכון וויזה לישראל. פרוצדורה זו היתה נמשכת חודשים עד שהיו מכינים אלף מספורטים ליהודים הפליטים שבאו בהמוניהם מהונגריה, צ'כיה, רומניה ופולין. ואילו לפי ההסדר הקיים, הכנת רשימה כללית, נטעו אלף יהודים בטרנספורט אחד באופן חוקי פעמיים עד שלוש פעמים בשבוע.

בזמן ההתיעצות אמר מרדכי בוריס: "אם הקונסול ינצח אז עלי לארוז חפצי, לסגור את הסוכנות היהודית וגם לפרק את הבריחה, כי לא יהיה לנו מה לעשות ולא יהיו לנו סמכויות." בוריס השיב: "הבנתי את הרמז."

בוריס טען שהוא מוכן לברר אצל השלטונות הסובייטים על פרשה זו. בוריס היה נוה לבריות וידע לנהל משאש-ומתן עם הקונסול קורט לויין, וגם עם הסובייטים.

מרדכי היה ממונה על בוריס לכך ביקש ממנו לגשת לקולונל הסובייטי ולברר את המצב. לאחר לגימת מספר כוסיות וודקה עם הקולונל איליץ'וק אמר הג"ל לבוריס: "לשם מה לכם להסתפק במתן מספורט לכל יהודי ויהודי, דבר שיקשה עלינו בבדיקה בגבול, ולשם כך נצטרך לקבל אישור ממוסקבה כי מספורט זה כבר פרוצדורה וענין דיפלומטי." הקולונל הוסיף עוד: "נצ'ורטה לך להתחיל עם הדיפלומטים כי בינתיים תצטרכו להפסיק עם הטרנספורטים ועד שתקבלו אישור נוסף ממוסקבה יעברו חודשים." (צירות ישראלית במוסקבה טרם היתה.)

בוריס הביא בשורה זו למרדכי והג"ל ביקש ממנו לגשת לקונסול לויין ולהסביר לו במשטות את הקומפליקציות שעלולות לצמוח משיטתו.

הקונסול לויין נכנע והסתפק רק במתן ויזות לבודדים שרצו להעלות לא"י על חשבונם עם כרטיס טיסה או בהפלגה באוניה. ואילו את שליחת הטרנספורטים היהודים בהמוניהם השאיר בידי הסוכנות ששששש היהודית בידי מרדכי ובוריס.